

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

Program Vseživljenjsko učenje – GRUNDTVIG na kratko

Program Vseživljenjsko učenje – podprogram GRUNDTVIG

Podprogram Grundtvig pokriva izobraževalne potrebe osebja v vseh oblikah izobraževanja odraslih (formalno, neformalno, priložnostno) ter organizacij, ki izvajajo, omogočajo ali sistemsko urejajo to izobraževanje. Priložnosti za neformalno učno izkušnjo so dostopne tudi učečim se odraslim.

Cilj podprograma je podpirati izobraževanje starajočega se prebivalstva ter ljudi, ki jim manjka osnovna izobrazba, ki so prikrajšani zaradi neugodnih družbenoekonomskih razlogov, imajo posebne učne potrebe in se težje vključujejo oziroma ne sodelujejo v procesu učenja.

Struktura podprograma Grundtvig	
Decentralizirane akcije <i>(vodijo nacionalne agencije)</i>	Centralizirane akcije <i>(vodi izvršna agencija Evropske komisije)</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja	<ul style="list-style-type: none"> • Večstranski projekti
<ul style="list-style-type: none"> • Obiski in izmenjave	<ul style="list-style-type: none"> • Mreže
<ul style="list-style-type: none"> • Asistenti	<ul style="list-style-type: none"> • Spremljevalne aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Učna partnerstva (podporna akcija Pripravljalni obiski)	
<ul style="list-style-type: none"> • Projekti prostovoljnega dela starejših (podporna akcija Pripravljalni obiski)	
<ul style="list-style-type: none"> • Delavnice	

Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja v izobraževanju odraslih

Oblika mobilnosti: udeležba na strukturiranem tečaju

Trajanje mobilnosti: od 5 dni do 6 tednov

Kdo se lahko prijavi: osebe, ki deluje na področju izobraževanja odraslih

Sofinanciranje: potni stroški, dnevnice, kotizacija, jezikovna priprava (če je ta upravičena)

Prijavni roki: januar, april, september

Ime in priimek udeleženca	Marija Imperl
Naslov usposabljanja	<i>Improving life skills through informal adult learning</i> Izboljšanje življenjskih spretnosti z neformalnim učenjem odraslih

Med 3. in 10. aprilom 2011 je na Cipru potekal tečaj z naslovom *Improving life skills through informal adult learning*. Usposabljanja se je udeležilo 9 oseb (6 žensk in 3 moški), starih med 25 in 54 let. Udeleženci smo prišli s Portugalske, iz Litve, Romunije in Slovenije.

Na osnovi aktivne skupinske dinamike smo prek igranja vlog in z uporabo eksperimentalnega praktičnega učenja preverjali pridobljeno teoretično znanje. Aktivnosti so se odvijale tako v predavalnici kot tudi na prostem.

Namen in cilji tečaja so bili ponuditi udeležencem teoretična in praktična znanja in izkušnje, ki temeljijo na inovativnih, interaktivnih in kreativnih učnih metodah in pristopih za razvoj veščin, potrebnih za lastno osebno rast in za razvoj okolja, ter pridobljeno znanje uporabiti pri delu s skupinami v različnih oblikah neformalnega izobraževanja odraslih. Metode dela so bile naslednje: izkustvene in aktivne učne metode, igre vlog, skupinske delavnice in timsko delo, skupinska in individualna refleksija in dinamika ter PowerPoint predstavitve, kreativno izražanje skozi umetniške, sprostitvene, zabavne in družabne aktivnosti, ogledi in obiski znamenitosti Cipra.

Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja – udeležba na tečaju *Improving life skills through informal adult learning*

Obiski in izmenjave v izobraževanju odraslih

Oblika mobilnosti: izvajanje učnih nalog v gostujoči organizaciji, študij določenih vidikov izobraževanja/učenja odraslih v državi gostiteljici, študij in/ali nudenje strokovnega znanja po sistemskih vidikih izobraževanja odraslih, spremljanje poteka dela (*job shadowing*), udeležbe na konferenci ali seminarju

Trajanje mobilnosti: 1 dan do 12 tednov

Kdo se lahko prijavi: osebe, ki deluje na področju izobraževanja odraslih

Sofinanciranje: potni stroški, dnevnice, kotizacija, jezikovna priprava (če je ta upravičena)

Prijavni roki: januar, april, september

Ime in priimek udeleženca	Sabina Gombač
Naslov usposabljanja	<i>The 5th International Congress: Attachment, Relational-Needs and Psychotherapeutic Presence</i> Peti mednarodni kongres: Navezanost, relacijske potrebe in psihoterapevtska prisotnost

Med 21. in 24. aprilom 2011 je v Franciji potekal peti mednarodni kongres na temo *Navezanost, relacijske potrebe in psihoterapevtska prisotnost*, ki ga je organiziralo Mednarodno združenje za integrativno psihoterapijo. Dan pred kongresom, torej 20. 4. 2011, pa je bila priložnost za vse, ki sodelujemo v usposabljanju s področja integrativne psihoterapije in smo opravili vse študijske obveznosti imenovane specializacije, da opravimo zaključni izpit. Zaključni izpit je trenutno možno opravljati le dan pred kongresom, ki poteka vsaki dve leti v različnih krajih po svetu. Sama sem

zaradi lastne potrebe po dodatnih znanjih začela s specializacijo integrativne psihoterapije v okviru IPSE v Ljubljani leta 2004. Pri delu z uporabniki v Zavodu Zarja sem kmalu spoznala, da moja univerzitetna znanja iz socialne pedagogike niso zadostna za nudenje kakovostne podpore posamezniku po pridobljeni možganski poškodbi na področju vedenjskih in čustvenih težav.

Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu sem imela priložnost poslušati predavanja tujih predavateljev na kongresu. Tema je bila zelo zanimiva, pridobljena znanja pa bom poskusila v čim večji meri uporabiti pri svojem delu.

Obiski in izmenjave – udeležba na petem mednarodnem kongresu *Attachment, Relational-Needs and Psychotherapeutic Presence*

Asistenti

Oblika mobilnosti: pomoč pri učenju, nudenje pomoči odraslim s posebnimi potrebami, nudenje informacij o matični državi in poučevanje njihovega jezika, predstavitev in krepitev evropske dimenzije v organizaciji gostiteljic, vzpostavitev, razvoj in pomoč pri izvajanju projektov (na primer Učna partnerstva)

Trajanje mobilnosti: od 12 tednov (+ 1 dan) do 45 tednov

Kdo se lahko prijavi: posameznik, ki je končal vsaj dve leti študija v programu, skozi katerega se izobražuje za poklic andragoga (izobraževanje odraslih), oziroma je že zaposlen na področju izobraževanja odraslih

Sofinanciranje: potni stroški, namestitve v državi, uvajalni seminar, jezikovna priprava (če je ta potrebna)

Prijavni rok: marec

Ime in priimek udeleženca	Rok Vukčević
Organizacija gostiteljica	Nordfyns Folkehøjskole

Kot Grundtvig asistent sem preživel 38 tednov na ljudski visoki šoli na Danskem. To je poseben tip internatske šole, ki izvaja programe s področja neformalnega učenja – programi so lahko zelo pestri in različni, od slikarstva do priprave na avanturo po kanadski divjini. Sam pa sem se odločil za organizacijo, ki je dejavna predvsem na področju razvoja ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Življenje na šoli je zelo pestro, saj je to mednarodna šola (večina udeležencev prihaja z Japonske ter iz baltskih držav). Poleg mednarodnega programa na šoli izvajajo še šolo spremembe življenjskega sloga, katere udeleženci so osebe s prekomerno težo, program

za udeležence, ki so izpadli iz formalnega izobraževanja in jim bivanje na šoli nudi možnost 'utirjenja' v novo življenje. Posebnost šole pa je program inkluzije za mentalno hendikepirane odrasle, ki daje šoli svojevrsten pečat in jo dela posebno tudi v danskem merilu.

Aktivnosti, ki sem jih opravljal, so bile: poučevanje angleškega jezika, samostojno izvajanje nekaterih vsebin v mednarodnem programu (milenijski razvojni cilji, vsebine o trajnostnem razvoju itd.), pomoč učiteljem pri delu z mentalno hendikepiranimi osebami, pomoč pri izvajanju športnih vsebin ter wellness programu.

Grundtvig asistenti 'Nordfyns Folkehøjskole'

Učna partnerstva

Oblika projekta: večstransko mednarodno sodelovanje majhnega obsega

Število partnerjev: najmanj 3 organizacije iz 3 različnih držav

Trajanje projekta: 2 leti

Temе: sodelovanje na eni ali več temah v skupnem interesu (poudarek je na procesu: izmenjava izkušenj, praks in metod)

Kdo se lahko prijavi: organizacije, ki so in/ali bodo aktivne na področju izobraževanja odraslih po pravilih, določenih v razpisni dokumentaciji

Sofinanciranje: vnaprej določeni znesek za izvedbo projektnih aktivnosti – pavšalna dotacija (*lump sum*)

Prijavni rok: februar

Ime organizacije	Ljudska univerza Ajdovščina
Naslov projekta	<i>TANDEMS GO! – Twinning the elderly and young people as a possibility of e learning</i> TANDEMI GREMO! – Medgeneracijsko sodelovanje starejših, odraslih in mladih kot možnost e-učenja

Dvoletni projekt z naslovom *TANDEMS GO!* je bil namenjen predvsem medgeneracijskemu učenju, sodelovanju in sožitju med mladimi in starejšimi odraslimi. Temeljil je na medsebojnem sodelovanju mladih in starejših, na prenosu računalniških znanj na eni strani in na prenosu izkušenj, znanj in spretnosti starejših na drugi strani. Starejši odrasli, ki so bili vključeni v projekt, so pridobivali informacijsko-komunikacijske spretnosti, samozaupanje in samospoštovanje, mladi udeleženci pa so s sodelovanjem bogatili svoje znanje zgodovine in družbenih sprememb v njihovi skupnosti in se preizkusili kot prostovoljci v vlogi učiteljev. V

projektu smo sodelovali z OŠ Dornberk, ki je k sodelovanju privabila učence in učenke računalniškega krožka, in s skupino starejših odraslih iz društva upokojencev in aktiva podeželskih žena. Sodelovalo je prek 20 prostovoljcev in 6 zaposlenih v naši organizaciji. V partnersko mrežo pa je bilo vključenih 8 evropskih držav. Ob zaključku projekta so izšle tudi tri publikacije, ki so nastajale v sodelovanju s Filozofsko fakulteto, Univerzo za tretje življenjsko obdobje in z vsemi partnerji, ki so prispevali poročila, primere dobrih praks in svoje izkušnje. V tiskani obliki je izšla znanstvena monografija z naslovom *Intergenerational Learning and Education in Later Life*, v elektronski obliki, prav tako v angleščini, je bila izdana e-knjiga *TANDEMS GO! – Twinning the elderly and young people as a possibility of e learning*, v slovenščini pa je nastal e-priročnik za medgeneracijsko učenje *Izobraževanje – most med generacijami*, pri katerem so sodelovali študenti Filozofske fakultete. Vse publikacije so dostopne na spletni povezavi http://www.lu-ajdovscina.si/o_nas/publikacije/.

Učna partnerstva – *TANDEMS GO!*

Projekti prostovoljnega dela starejših

Oblika projekta: dvostransko mednarodno sodelovanje

Trajanje projekta: 2 leti

Oblika partnerstva: izmenjave prostovoljcev (starost nad 50 let, najmanj 2 in največ 6 prostovoljcev) in sodelovanje organizacij pri eni ali več temah v skupnem interesu

Trajanje prostovoljnega dela posameznega prostovoljca: od 3 do 8 tednov

Kdo se lahko prijavi: organizacije, ki so in/ali bodo aktivne na področju izobraževanja odraslih po pravilih, določenih v nacionalnem delu razpisa

Sofinanciranje: v obliki pavšala krije stroške organizacije in izvedbe mobilnosti, tj. gostovanje in pošiljanje prostovoljcev

Prijavni rok: marec

Ime organizacije	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje
Naslov projekta	<i>Musica Linguaggio e Poesia nelle Tradizioni Italiane e Slovene</i> Akronim: MuLiPoTIS (Glasba in poezija italijanske in slovenske tradicije)

V projektu sodelujeta Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in Glasbena šola Francesco Landini iz Firenc. V času od aprila 2011 do maja 2012 bosta organizaciji izmenjali 6 starejših prostovoljcev za obdobje treh tednov. Obe organizaciji v svoje delo vključujeta starejše, nekoliko bolj pa se razlikujeta glede vsebine dela (UTŽO izvaja neformalna izobraževanja za starejše na različnih vsebinskih področjih; glasbena šola iz Firenc izvaja izobraževanja s področja glasbe – teorija glasbe, igranje instrumentov,

pevski zbori itd. za vse starostne skupine). Glasba in poezija obeh dežel predstavljata vsebinsko rdečo nit projekta. Prostovoljci v gostujoči državi nastopajo kot *kulturni ambasadorji*; predstavljajo vsebine s področja glasbe, poezije, zgodovine in jezika svoje dežele po lastnem izboru (skladatelji, pesniki in njihova dela, zgodovina in znamenitosti dežele, posebnosti jezika itd.) ter sodelujejo pri organizaciji in izvedbi drugih dogodkov. Na gostujoči organizaciji se povezujejo s člani, spoznavajo vsebine s področja zgodovine in kulture gostujoče dežele in skupaj iščejo podobnosti in razlike med Slovenijo in Italijo. Ker je jezik projekta italijanščina, je za slovenske prostovoljce dodatni izziv še znanje tujega jezika ter komunikacija v deželi, kjer ne govorijo njihovega maternega jezika. Izbrani prostovoljci so povabilo k sodelovanju sprejeli z veseljem in veliko zavzetostjo.

Projekt prostovoljnega dela starejših – Glasba in poezija italijanske in slovenske tradicije

Delavnice

Oblika projekta: izvedba mednarodne delavnice v državi organizatorja, ki ni vezana na poklicno izobraževanje in usposabljanje

Trajanje delavnice: od 5 do 10 dni

Teme: teme delavnic so poljubne (npr. matematika, aktivno državljanstvo, vizualna umetnost itd.)

Udeleženci delavnice:

- 10–20 tujih udeležencev
- prihajajo iz vsaj 3 različnih držav, ki niso država, kjer se odvija delavnica
- več kot tretjina udeležencev ne sme prihajati iz iste države
- starost najmanj 18 let
- državljani držav, ki sodelujejo v programu Vseživljenjsko učenje

Kdo se lahko prijavi: organizator delavnice (katera koli organizacija, ki jo zanima omogočanje priložnosti za izobraževanje te vrste) nacionalni agenciji v svoji državi

Sofinanciranje: organizator prejme dotacijo, ki je namenjena za stroške organizacije delavnice ter stroške udeležencev (pot, nastanitev, prehrana)

Prijavni rok: februar

Ime organizacije	Razvojno izobraževalni center Novo mesto
Naslov delavnice	Sreča in zdravje v glini

V Grundtvig delavnici, ki se je odvijala od 8. do 14. novembra 2010 v Novem mestu, je sodelovala pestra družina 15 starejših odraslih iz 7 različnih držav: Latvije, Nemčije, Poljske, Portugalske, Romunije, Turčije in Slovenije. Glavni del delavnice je bil posvečen oblikovanju uporabnih glinenih izdelkov, ki je udeležence popeljal od osnovnih zakonitosti oblikovanja do zahtevnejših tehnik glaziranja in okraševanja. Dogajanje so popestrili tudi obiski, posvečeni spoznavanju slovenske kulturne dediščine in običajev ob martinovanju: ogled zbirke keramike v Dolenjskem muzeju, Matjaževe domačije na Pahji, moderne izdelave keramike v podjetju Peči keramika in spoznavanje zdravilnih rastlin v samostanu Stična. Vrhunec delavnice je bilo žganje glinenih izdelkov na prostem na turistični kmetiji Pri Malči, kjer so se udeleženci seznanili s posebno japonsko tehniko raku.

Grundtvig delavnica *Sreča in zdravje v glini*

Pripravljalni obiski – podporna akcija Učnim partnerstvom in Projektom prostovoljnega dela starejših

Oblika mobilnosti: srečanje s projektnimi partnerji ali iskanje partnerjev ter priprava vloge

Akcija ima dve obliki:

- **Pripravljalni obiski** so srečanja, ki omogočijo bodočim projektnim partnerjem, da določijo cilje projekta in vloge posameznih partnerjev, pripravijo delovni načrt in prijavo ter spoznajo partnerske organizacije, njihove cilje in način dela.
- **Kontaktne seminarji** so srečanja, ki jih organizirajo nacionalne agencije, namenjena iskanju partnerjev glede na tematiko ali področje dela. Udeleženci lahko navežejo stike z veliko organizacijami in se lotijo priprave projekta.

Trajanje mobilnosti: do 5 dni

Kdo se lahko prijavi: institucije/organizacije, ki želijo vzpostaviti učna partnerstva, projekte prostovoljnega dela starejših, večstranske projekte sodelovanja, mreže ali projekte spremljevalnih ukrepov – pripravljalnih aktivnosti se praviloma udeleži le ena oseba na organizacijo

Sofinanciranje: potni stroški, dnevnice ali kotizacija

Prijavni roki: odprti rok - vsaj 20 delovnih dni pred obiskom

V društvu smo že nekaj časa iskali partnerje za projekt Učna partnerstva v Veliki Britaniji na temo javnih vrtov. Na priporočilo smo se obrnili na Incredible Edible Todmorden, ki je znan po promociji pridelave zelenjave kar na uličnih zelenicah.

Drug drugemu smo predstavili dosedanje projekte in načrte, se pogovorili o osnovni ideji skupnega projekta in potencialnih partnerjih. Pregledali smo obrazec prijavnice in določili glavne naloge. Srečanje je bilo tako prijetno, da je bilo nemogoče ločiti delo od druženja. Idej se je nabralo za več projektov. Gotovo jih bomo udeležili kar nekaj, saj si vsi zelo želijo obiskati Slovenijo in naše gore ter morje. Za začetek v projektu *F.I.G.E. – Food is Garden Edible*.

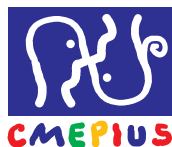

Pripravljani obisk za Učna partnerstva

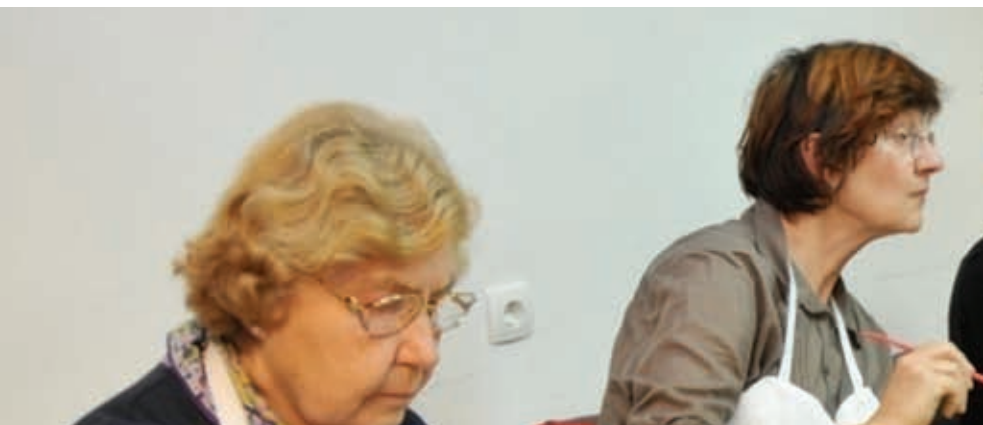
Upravičene države za sodelovanje v programu Vseživljenjsko učenje (VŽU)

Države članice EU			
Avstrija	Francija	Madžarska	Slovaška
Belgija	Grčija	Malta	Slovenija
Ciper	Irska	Nemčija	Španija
Češka republika	Italija	Nizozemska	Švedska
Danska	Latvija	Norveška	Velika Britanija
Estonija	Litva	Poljska	Bolgarija
Finska	Luksemburg	Portugalska	Romunija
EEA/EFTA			
Islandija	Norveška	Lihtenštajn	Švica
Državi kandidatki			
Turčija		Hrvaška	

Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

Dodatne informacije:

CMEPIUS Center RS za
mobilnost in evropske programe
izobraževanja in usposabljanja

Ob železnici 16
SI-1000 Ljubljana

Tel.: 01 620 94 53
Tel.: 01 620 94 50
Faks: 01 620 94 51

E-pošta: grundtvig@cmepius.si
Spletni naslov: www.cmepius.si